

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 32D/16/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 9622200128
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 10. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marián Fečík
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:9622200128.1

Rozhodnutie

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v disciplinárnom senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka (sudca spravodajca), sudcov JUDr. Anity Filovej a JUDr. Michala Matulníka, PhD., prísediacich sudcov JUDr. Jitky Johany Hasíkovej a prof. JUDr. Mariána Gibu, PhD., v disciplinárnej veci disciplinárneho navrhovateľa ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky proti disciplinárne obvinenému sudcovi Q.. T. W., v konaní o disciplinárnej zodpovednosti sudcu, na ústnom pojednávaní konanom 25.10.2023 takto:

r o z h o d o l i :

Q.. T. W., narodený dňa XX.XX.XXXX, trvale bytom V. XX, XXX XX K., od 1.10.2021 trvalo preložený na výkon funkcie sudcu na K. B. M. K. sa

I.

podľa § 34 ods. 2 písm. a) zákona č. 432/2021 Z. z. o disciplinárnom poriadku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (disciplinárny súdny poriadok)

oslobodzuje

spod disciplinárneho návrhu podaného ministerkou spravodlivosti Slovenskej republiky 27.6.2022 pre závažné disciplinárne previnenie podľa § 116 ods. 2 písm. b) v spojení s § 116 ods. 1 písm. a) a § 116 ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pre skutok, ktorý mal spáchať tak, že

ako sudca Y. B. K. J. v právnej veci žalobcu TRANSKONTAKT spol. s r.o., IČO: 17 309 182, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, o náhradu škody vo výške 1 609 905 eur s príslušenstvom, vedenej pod sp. zn. 24C/36/2020 v rozpore s ustanovením § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku nerešpektoval právny názor Krajského súdu v Košiciach, ktorý vyjadril vo svojom uznesení sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020 v otázke posúdenia skutkových a právnych otázok splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, a v rozpore s ustanovením § 455 Civilného sporového poriadku nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vyjadril vo svojom uznesení č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020 v otázke posúdenia skutkových a právnych otázok splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov, keď dňa 29.6.2021 vyhlásil rozsudok č. k. 24C/36/2020-515, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1 609 905 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % z dlžnej sumy ročne od 13.3.2018 až do zaplatenia a ktorým zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu, čím porušil svoju zákonnú povinnosť vykonávať svoje povinnosti svedomito, ktorá mu vyplýva z ustanovenia § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov, pričom škodlivosť jeho konania bola vzhľadom na mieru zavinenia a iné príťažujúce okolnosti zvýšená, a zároveň tento rozsudok bol svojvoľný a v rozpore s právom, konkrétne s ustanovením § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku a s ustanovením § 455 Civilného sporového poriadku, pričom ním spôsobil obzvlášť závažný

následok spočívajúci v nerešpektovaní právneho názoru dovolacieho a odvolacieho súdu a v zbytočnom predĺžení súdneho konania,

pretože nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je disciplinárne obvinený disciplinárne stíhaný.

II.

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky podľa § 38 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku priznáva disciplinárne obvinenému sudcovi nárok voči štátu na náhradu trov účelne vynaložených v súvislosti s disciplinárnym konaním; v mene štátu koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky.

o d ô v o d n e n i e :

I.

Disciplinárny návrh a vyjadrenie disciplinárne obvineného sudcu

1. Dňa 27.6.2022 bol Najvyššiemu správne súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší správny súd“) doručený návrh z 27.6.2022 na začatie disciplinárneho konania (ďalej aj „disciplinárny návrh“) ministerky spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej aj „disciplinárna navrhovateľka“ alebo „ministerka spravodlivosti“) proti sudcovi K. B. K. Q.. T. W. (ďalej len „disciplinárne obvinený sudca“).

2. Podľa disciplinárnej navrhovateľky sa mal disciplinárne obvinený sudca dopustiť závažných disciplinárnych previnení podľa § 116 ods. 2 písm. b) v spojení s § 116 ods. 1 písm. a) a § 116 ods. 2 písm. e) zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a príslušenstvách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 385/2000 Z. z.“) na tom skutkovom základe, že ako sudca Y. B. K. J. v právnej veci žalobcu TRANSKONTAKT spol. s r.o., IČO: 17 309 182, proti žalovanej Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“) o náhradu škody vo výške 1 609 905 eur s príslušenstvom, vedenej pod sp. zn. 24C/36/2020, v rozpore s ustanovením § 391 ods. 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) nerešpektoval právny názor Krajského súdu v Košiciach, ktorý vyjadril vo svojom uznesení sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020, v otázke posúdenia skutkových a právnych otázok splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu pri výkone verejnej moci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z. z.“) a v rozpore s ustanovením § 455 CSP nerešpektoval právny názor Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý vyjadril vo svojom uznesení č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020, v otázke posúdenia skutkových a právnych otázok splnenia zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu podľa ustanovení zákona č. 514/2003 Z. z., keď dňa 29.6.2021 vyhlásil rozsudok č. k. 24C/36/2020-515, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1 609 905 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % z dlžnej sumy ročne od 13.3.2018 až do zaplatenia a ktorým zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu.

3. Disciplinárne obvinený sudca mal týmto podľa disciplinárnej navrhovateľky porušiť svoju zákonnú povinnosť vykonávať svoje povinnosti svedomito, ktorá mu vyplýva z § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z., podľa ktorého je sudca povinný vykonávať svoje povinnosti svedomito, v pridelených veciach konať plynulo bez zbytočných prieťahov, pričom škodlivosť jeho konania bola vzhľadom na mieru zavinenia a iné priťažujúce okolnosti zvýšená, a zároveň tento rozsudok bol svojvoľný a v rozpore s právom, konkrétne s ustanovením § 391 ods. 2 a § 455 CSP, pričom ním spôsobil obzvlášť závažný následok spočívajúci v nerešpektovaní právneho názoru dovolacieho a odvolacieho súdu a v zbytočnom predĺžení súdneho konania.

4. Na základe uvedeného disciplinárna navrhovateľka navrhla disciplinárne obvinenému sudcovi uložiť disciplinárne opatrenie podľa § 117 ods. 3 písm. b) zákona č. 385/2000 Z. z. a to zníženie funkčného platu o 50% na obdobie troch mesiacov.

5. Disciplinárna navrhovateľka disciplinárny návrh odôvodnila poukázaním na priebeh civilného sporového konania, v ktorom ministerstvo spravodlivosti „je orgánom konajúcim v mene žalovanej Slovenskej republiky v súdnom konaní vedenom na Y. B. K. J. (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 36C/48/2011, neskôr pod sp. zn. 24C/36/2020. Žalobca sa žalobou podanou dňa 29.3.2011 domáhal od

žalovanej zaplatenia sumy vo výške 1 609 905,- EUR z titulu náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom notára Q.. B. H. pri výkone verejnej moci, a to v súvislosti so zrušenou DEAF olympiádou v roku 2011 (dňa 4.4.2008 prevzal notár od žalobcu do notárskej úschovy č. N 75/2008, U 8/2008, zo dňa 4.4.2008 finančnú čiastku 1 726 083,70 EUR, a to za účelom preukázania solventnosti organizátorov DEAF olympiády - Q. T. a zložiteľa, pričom zložiteľovi vrátil iba sumu vo výške 161 178,71 EUR). Rozsudkom okresného súdu č. k. 36C/48/2011-170 zo dňa 11.7.2014 bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi 1 609.905,- EUR a bola povinná nahradiť mu trovy konania vo výške 23 297,99 EUR. Napriek odvolaniu ministerstva bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdené rozsudkom krajského súdu č. k. 4Co/396/2014-195 zo dňa 23.9.2015. V dovolacom konaní bola argumentácia ministra spravodlivosti Slovenskej republiky Tomáša Boreca v plnom rozsahu akceptovaná, následkom čoho najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/27/2016-252 zo dňa 29.11.2016 rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (okrem toho bolo uznesením najvyššieho súdu zo dňa 3.3.2016 rozhodnuté, že vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu sa do rozhodnutia o dovolaní odloží). Napriek uvedenej skutočnosti vyhlásil dňa 9.5.2018 krajský súd rozsudok, sp. zn. 1Co/67/2017, ktorým potvrdil rozsudok okresného súdu č. k. 36C/48/2011-170 zo dňa 11.7.2014. Reakciou na uvedené bola opäť procesná aktivita ministra spravodlivosti Slovenskej republiky Gábora Gála, ktorý podaním dovolania dňa 13.9.2018 docielil odloženie vykonateľnosti rozsudku odvolacieho súdu do rozhodnutia o dovolaní a následne aj jeho zrušenie uznesením najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/184/2018-387 zo dňa 28.5.2020. Priamym dôsledkom zrušujúceho rozhodnutia dovolacieho súdu bolo vydanie uznesenia krajského súdu zo dňa 24.8.2020, č. k. 5Co/156/2020, ktorým rozsudok okresného súdu č. k. 36C/48/2011-170 zo dňa 11.7.2014 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vec bola na súde prvej inštancie po celý čas pridelená na prejednanie a rozhodnutie zákonnému sudcovi Q.. T. W., ktorý vo veci rozhodol aj tentokrát. Stalo sa tak dňa 29.6.2021, keď vyhlásil rozsudok č. k. 24C/36/2020-515, ktorým zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1 609 905,- EUR spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % z dlžnej sumy ročne od 13.3.2018 do zaplatenia a nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu. Práve zmienené súdne rozhodnutie sa stalo dôvodom pre uplatnenie môjho oprávnenia disciplinárnej iniciatívy. Jeho realizáciu považujem v tomto smere za mimoriadne potrebnú a aj všeobecne očakávanú, nakoľko výška peňažného plnenia významnou mierou zasahuje do majetkovej sféry štátu. Hoci ministerstvo sa v procese riadneho inštančného postupu proti vydanému rozhodnutiu bránilo podaním odvolania zo dňa 14.7.2021, postup sudcu Q.. T. W. považujem za natoľko závažný excés, ktorý nemôže byť ospravedlnený iba pozitívnym rozhodnutím vo veci samej zo strany nadriadeného súdu.“

6. Disciplinárne obvinený sudca sa k disciplinárnemu návrhu vyjadril dvomi písomnými vyjadreniami prostredníctvom svojich obhajcov. V prvom písomnom vyjadrení z 22.7.2022 doručenom 25.7.2022 obhajca (Advokátska kancelária Marián Vojčík s.r.o.) uviedol, že disciplinárnu navrhovateľku k podaniu disciplinárneho návrhu „viedol ten fakt, že sporová strana - štát, ktorej predstaviteľkou výkonnej moci je ona sama, bola neúspešná v tomto konaní a rozsudok Q.. T. W. zo dňa 29.06.2021 sp. zn.24C/36/2020-515 je problémom výsledku a nie disciplinárneho zlyhania konajúceho sudcu. Je možné pochopiť, že sporová strana je nespokojná s rozsudkom, ktorý je pre sporovú stranu neúspešný a že sa snaží využiť všetky prostriedky procesnej obrany, resp. procesného útoku za účelom dosiahnutia úspechu. Problémom je však, ak je účastníkom konania štát a tento prostredníctvom nástrojov výkonnej moci sa snaží zvrátiť, resp. revidovať rozhodnutia nezávislých sudcov vyvíjaním tlaku cez disciplinárne konanie. Výkonná moc, v tomto prípade pani ministerka svojim disciplinárnym návrhom smerujúcim voči Q.. T. W., sa snaží zasiahnuť do nezávislého súdnictva s cieľom zvrátiť rozhodnutie v danej konkrétnej veci, resp. vytvoriť tlak na zmenu právneho názoru sudcov konajúcich v predmetnej veci na súde prvej inštancie, resp. odvolacieho súdu a dosiahnuť rozhodnutie v merite veci odlišné.“

7. Podľa obhajcu „ministerka spravodlivosti predmetným návrhom chce docieľiť revidovanie právnej úvahy, resp. právneho názoru konajúcich sudcov v predmetnej veci. Jej argumentácia pozostáva z vysvetľovania toho, akým spôsobom mali konajúci sudcovia, v tomto prípade disciplinárneho návrhu Q.. T. W., vyhodnocovať skutkovú a právnu situáciu v danej prejednávanej veci. Takýmto súborom argumentácie dochádza k faktickému vytváraniu akéhosi ďalšieho stupňa súdnej moci iniciovaného mocou výkonnou.“

8. V ďalšej argumentácii obhajca spochybnil závery disciplinárnej navrhovateľky týkajúce sa toho, že disciplinárne obvinený sudca nerešpektoval závažný právny názor dovolacieho a odvolacieho súdu. Záverom obhajca poukázal „na tú skutočnosť, že disciplinárny návrh smeruje voči aktuálne prejednávanej a teda právoplatne neskončenej veci. Z uvedeného dôvodu považuje predmetný

disciplinárny návrh za predčasný. Podanie disciplinárneho návrhu v tomto štádiu prejednávania veci vyvoláva riziko vytvárania ústavne nekonformného tlaku na sudcov prejednávajúcich predmetnú vec na všetkých stupňoch. Z pohľadu princípu trojdelenia štátnej moci, ktorý je jedným z pilierov právneho štátu, možno predmetný disciplinárny návrh vnímať ako akt, ktorý má spôsobilosť zasahovať do nezávislej súdnej moci.“ S odkazom na uvedené obhajca navrhol disciplinárne obvineného sudcu oslobodiť podľa § 34 ods. 2 písm. a) alebo b) alebo d) disciplinárneho súdneho poriadku.

9. V druhom písomnom vyjadrení z 1.9.2022 doručenom 2.9.2022 obhajca (JUDr. Štefan Kseňák, PhD. advokát) vo vzťahu k disciplinárnemu návrhu predovšetkým namietal (1) neurčitosť skutkovej vety disciplinárneho návrhu, (2) možnú ústavnú nekonformnosť disciplinárneho návrhu a (3) otázku rozhodovania ako výsledku právneho diskurzu.

10. Skutkovej vete bola vyčítaná absencia presnej špecifikácie právneho názoru, ktorý nemal byť disciplinárne obvineným sudcom rešpektovaný a súčasne aj opis právneho názoru disciplinárne obvineného sudcu. Inými slovami v skutkovej vete nie je uvedené, v čom spočíva nerešpektovanie právneho názoru, pričom zo strany nadriadených súdov nebol striktne uvedený právny názor, ako má disciplinárne obvinený sudca meritórne vo veci rozhodnúť.

11. Vo vzťahu k ústavnej spornosti disciplinárneho návrhu obhajca poukázal na to, že z odôvodnenia disciplinárneho návrhu je úplne zrejmé, že dôvodom jeho podania je disciplinárne obvineným sudcom vydané rozhodnutie vo veci samej. Podľa obhajcu by ministerstvo spravodlivosti „nemalo prezentovať hodnotenie rozhodnutia vo veci samej, a to formou využívania oprávnenia disciplinárnej iniciatívy.“

12. K rozhodovaniu ako výsledku právneho diskurzu obhajca uviedol, že súčasťou plurality názorov je aj pluralita právnych názorov. Existencia právneho diskurzu medzi inštančne nadriadenými a podriadenými súdmi je v podmienkach právneho štátu nielen prirodzená ale aj žiadúca. Rozhodnutie v neprospech ministerstva spravodlivosti „nemôže zakladať disciplinárnu zodpovednosť disciplinárne obvineného. Disciplinárna navrhovateľka svojím postupom zasahuje do rozhodovacej činnosti sudcu, pretože sa stavia do pozície orgánu, ktorý už asi vopred vie, ako sa má rozhodnúť vo veci samej.“ Takýto pohľad na výkon funkcie sudcu však pôsobí ako možné usmerňovanie rozhodovania sudcu výkonnou mocou a aj ako prípadné zasahovanie do jej nezávislosti. Na základe uvedeného obhajca navrhol disciplinárne obvineného sudcu oslobodiť, pričom zákonné ustanovenie dôvodu oslobodenia bližšie nešpecifikoval.

II.

Ústne pojednávanie

1. Prednesenie disciplinárneho návrhu a vyjadrení k nemu

13. Dňa 1.6.2023 sa na najvyššom správnom súde uskutočnilo ústne pojednávanie.

14. Zástupkyňa disciplinárnej navrhovateľky predniesla disciplinárny návrh v zhode s jeho písomným vyhotovením. Súčasne k nemu dodala nasledovné skutočnosti:

- jedným z argumentov obhajoby bolo, že ministerstvo spravodlivosti je sporovou stranou v civilnom konaní, touto je však štát a nie ministerstvo spravodlivosti, resp. ministerka spravodlivosti ako disciplinárna navrhovateľka. Štát je pritom bežným účastníkom konania a ak by to znamenalo, že v týchto prípadoch by ministerka spravodlivosti nebola oprávnená podať disciplinárny návrh, došlo by tým k okliešteniu disciplinárnej návrhovej právomoci nad rámec zákona,
- disciplinárna navrhovateľka sa podaním disciplinárneho návrhu nesnažila zvrátiť rozhodovanie súdov v civilnom konaní, nevyjadrovala sa, ako mal disciplinárne obvinený sudca rozhodnúť a siahla len po kompetencii, ktorá jej prináležala,
- vo vzťahu k neurčitosti skutkovej vety poukázala na disciplinárne rozhodnutie Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 31D/3/2022, z ktorého vyplýva, že disciplinárny senát nie je formuláciou skutkovej vety doslovne viazaný, niektoré skutkové okolnosti môže vypustiť, doplniť alebo zmeniť,
- disciplinárna navrhovateľka sa oboznámila aj s rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 a neuniklo jej pozornosti znenie bodu 15.5 odôvodnenia, v ktorom krajský súd skonštatoval, že zo strany okresného súdu nedošlo k porušeniu kasačnej viazanosti, avšak v tomto

smere poukázala na body 34, 53 a 54 odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu, v ktorých krajský súd svoje konštatovanie v bode 15.5 v podstate poprel.

15. Obhajca disciplinárne obvineného sudcu JUDr. Štefan Kseňák uviedol, že nespochybňuje právo ministerky spravodlivosti podať disciplinárny návrh vo veciach, kde vystupuje ako účastník konania štát zastúpený ministerstvom spravodlivosti. To, čo spochybňuje, je vymedzenie skutkovej vety, v ktorej nie je jednoznačne uvedené, v akom rozsahu mal disciplinárne obvinený sudca porušiť záväzný právny názor inštančne nadriadených súdov. Vyjadril presvedčenie, že právny názor týkajúci sa doplnenia dokazovania disciplinárne obvinený sudca splnil. K možnej ústavnej nekonformnosti disciplinárneho návrhu dodal, že disciplinárna navrhovateľka kladie disciplinárne obvinenému sudcovi za vinu vyhlásenie rozsudku, čo splýva s argumentáciou ministerstva spravodlivosti ako odvolateľa. Už zo samotnej povahy viacínštančnosti konania vyplýva, že sporová strana má reagovať predovšetkým opravnými prostriedkami. Ak v inštančnom postupe dôjde k zmene prvostupňového rozsudku, ustúpi právny názor nižšieho súdu právnomu názoru vyššieho súdu, čo je aj súčasťou diskurzu medzi jednotlivými súdmi. Do rozhodnutia vo veci samej pritom nemôže byť zrejmé, ako súd vo veci rozhodne a jedná sa len o predpoklad.

16. Disciplinárne obvinený sudca vo svojej výpovedi uviedol, že s disciplinárnym návrhom nesúhlasí, konkrétne s tým, že nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho a dovolacieho súdu. V konkrétnostiach poukázal na body 21 a 23 dovolacieho rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020. Tieto podľa svojho názoru rešpektoval, čo vyplýva z bodov 17 až 24 odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021. Akceptoval teda prednosť nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia pred aplikáciou zodpovednosti za škodu zo strany štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Až na základe vlastného hodnotiaceho úsudku, že v danej veci nebolo možné sa domáhať vydania bezdôvodného obohatenia, dospel k záveru, že sú splnené predpoklady na uznanie nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Záverom dodal, že je sudcom vyše 20 rokov, zažil toho veľa, aj to, ako nespokojní účastníci podávali trestné oznámenia, avšak podanie disciplinárneho návrhu zo strany ministerky spravodlivosti považuje za šikanózne a rozporné s právnym štátom.

2. Listinné dôkazy

17. V rámci listinných dôkazov boli disciplinárnym senátom oboznámené:

zo súdneho spisu Okresného súdu Košice II sp. zn. 24C/36/2020

- č.l. 170 rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 36C/48/2011-170 z 11.7.2014,
- č.l. 195 rozsudok Krajského súdu v Košiciach č. k. 4Co/396/2014-195 z 23.9.2015,
- č.l. 251 uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/27/2016 z 3.3.2016,
- č.l. 252 uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/27/2016-252 z 29.11.2016,
- č.l. 274 rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/67/2017 z 9.5.2018,
- č.l. 360 uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/184/2018 z 28.2.2019,
- č.l. 387 uznesenie najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020,
- č.l. 405 uznesenie Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020,
- č.l. 515 rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021,
- č.l. 526 odvolanie ministerstva spravodlivosti z 14.7.2021,
- č.l. 621 rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022,

z osobného spisu disciplinárne obvineného sudcu

- konštatovanie, že disciplinárne obvinený sudca nebol doposiaľ disciplinárne riešený,
- hodnotenie disciplinárne obvineného sudcu v súvislosti s výberovým konaním z 8.8.2022 s výsledkom „výborný“,
- uznesenie Súdnej rady Slovenskej republiky č. 208/2021 z 23.9.2021 o preložení Q.. T. W. na výkon funkcie na K. B. M. K..

3. Záverečné reči a posledné slovo

18. Zástupkyňa disciplinárnej navrhovateľky v záverečnej reči uviedla, že disciplinárna navrhovateľka nechcela zasahovať do rozhodovacej činnosti súdu. To, že musela rozvíjať právnu argumentáciu, resp. ju parafrázovať neznamená, že do tejto rozhodovacej činnosti zasahovala. Poukázala na body 34, 53 a 54 rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022. Opätovne zdôraznila, že disciplinárna navrhovateľka nemienila podaním disciplinárneho návrhu zvrátiť rozhodovanie v civilnej veci. Disciplinárna navrhovateľka nie je nadšená z podávania disciplinárnych návrhov. Vždy je to nepopulárny krok voči sudcom za ich prešľapy. Záverom navrhla rozhodnúť v súlade s podaným disciplinárnym návrhom.

19. Obhajca JUDr. Štefan Kseňák v záverečnej reči poukázal na predchádzajúce vyjadrenia oboch obhajcov k disciplinárnemu návrhu. Ďalej uviedol, že disciplinárne obvinený sudca sa s otázkami adhézneho konania a bezdôvodného obohatenia náležite vysporiadal. Ak by sa vzal do úvahy aj krok ďalej, možno predpokladať, že pokiaľ by sa v adhéznom konaní uplatňoval nejaký nárok voči notárovi, ten notár by aj tak prostriedky nemal a následne by predsa len za notára zodpovedal štát. Disciplinárne obvinený sudca sa riadne vysporiadal s rozhodnutiami nadriadených súdov a preto navrhol jeho oslobodenie.

20. Disciplinárne obvinený sudca v záverečnej reči a poslednom slove len stručne uviedol, že si nie je vedomý nejakého svojho pochybenia a navrhol svoje oslobodenie, pričom dodal, že nemôže zakryť rozčarovanie, keď po dlhoročnej práci sudcu miesto poďakovania dostal disciplinárny návrh.

III.

Skutkové a právne zistenia

1. Zistený skutkový stav

21. Na základe vykonaného dokazovania disciplinárny senát zistil nasledovný priebeh súdneho konania vo veci, v rámci rozhodovania ktorej sa mal disciplinárne obvinený sudca dopustiť disciplinárneho previnenia.

22. Obchodná spoločnosť TRANSKONTAKT spol. s r.o. sa ako žalobca žalobou podanou na Okresnom súde Košice II dňa 29.3.2011 domáhal proti žalovanej Slovenskej republike zastúpenej ministerstvom spravodlivosti vydania rozsudku, ktorým by bola žalovaná zaviazaná zaplatiť žalobcovi 1.609.905 eur titulom náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom notára Q.. B. H. pri jeho výkone verejnej moci.

Svoju žalobu žalobca odôvodnil zodpovednosťou žalovanej za škodu spôsobenú orgánom verejnej moci podľa 3 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z.. Podľa tvrdenia žalobcu k vzniku škody došlo tak, že u notára Q.. B. H. na účel preukázania solventnosti organizátorov tzv. DEAF olympiády na Slovensku v roku 2011 dňa 4.4.2008 zložil do notárskej úschovy sumu 1.726.083,70 eur, ktorú mal notár povinnosť dňa 11.4.2008 spolu s pripísaným úrokom poukázať na účet žalobcu. Notár však v rozpore s dohodou o notárskej úschove nevrátil sumu 1.609.905,00 eur, lebo ju previedol na rôzne účty v peňažných ústavoch a uskutočnil výbery v hotovosti, za čo bol notár trestne stíhaný a právoplatne odsúdený rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 5To/29/2013 z 30.11.2012, podľa ktorého notár spôsobil žalobcovi značnú škodu vo výške 1.609.905 eur tým, že na požiadanie Q. T., len na základe kópie o zmene podmienok úschovy uvedenej v notárskej zápisnici zo dňa 4.4.2008, v rozpore so zákonnými povinnosťami notára v tejto časti zloženú peňažnú sumu notár previedol na rôzne účty a uskutočnil výbery v hotovosti ku škode žalobcu, čím spáchal prečin porušovania povinnosti pri správe cudzieho majetku podľa § 238 Trestného zákona.

23. Okresný súd Košice II rozsudkom č. k. 36C/48/2011-170 z 11.7.2014 uložil žalovanej povinnosť v lehote troch mesiacov odo dňa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku žalobcovi zaplatiť 1.609.905 eur a trovy konania.

24. O odvolaní žalovanej rozhodol Krajský súd v Košiciach rozsudkom č. k. 4Co/396/2014-195 z 23.9.2015 tak, že rozsudok súdu prvej inštancie (Okresného súdu Košice II č. k. 36C/48/2011-170 z 11.7.2014) potvrdil ako vecne správny.

25. Na základe dovolania žalovanej najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo/27/2016-252 z 29.11.2016 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach č.k. 4Co/396/2014-195 z 23.9.2015.

26. Krajský súd v Košiciach následne rozsudkom sp. zn. 1Co/67/2017 z 9.5.2018 opätovne rozsudok súdu prvej inštancie (Okresného súdu Košice II č.k. 36C/48/2011-170 z 11.7.2014) potvrdil ako vecne správny.

27. Na základe dovolania žalovanej najvyšší súd uznesením č. k. 6Cdo 184/2018-387 z 28.5.2020 zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp.zn. 1Co/67/2017- z 9.5.2018. Dovolací súd odvolaciemu súdu vytkol, že nerozlišoval medzi prípadmi existencie nárokov na vydanie bezdôvodného obohatenia a na náhradu škody voči rôznym osobám a tými prípadmi, v ktorých nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia má povahu doplnkového (záložného) titulu v takých záväzkových vzťahoch, kde ako veriteľ i dlžník figurujú tie isté osoby. Predovšetkým najvyšší súd zdôraznil, že nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci), môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe odlišnej od štátu, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal, bezúspešné domáhanie sa vydania tohto bezdôvodného obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to existencia samotnej škody.

28. Po vrátení veci Krajský súd v Košiciach opätovne prejednal odvolanie žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Košice II č.k. 36C/48/2011-170 z 11.7.2014, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalovanej je opodstatnené a uznesením sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020 odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V bode 14 odôvodnenia Krajský súd v Košiciach uviedol, že „Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu a náležite zisťovať všetky právne významné skutočnosti, vrátane zistenia, či notár konal alebo nekonal v zhode s Q. T. ako osoby podieľajúcej sa na vzniku majetkovej ujmy na strane žalobcu, akým spôsobom notár s podstatnou časťou peňazí zložených do jeho úschovy žalobcom naložil a v koho dispozičnej sfére napokon tieto skončili, ako aj to, aké aktivity žalobca za účelom vrátenia plnenia bezdôvodného obohatenia podnikol (bod 23 uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. mája 2020 sp. zn. 6Cdo 184/2018), a to so zreteľom na to, že: a) nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci), môže byť v civilnom sporovom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať, b) pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe odlišnej od štátu, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z.. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia, c) kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal, bezúspešné domáhanie sa vydania tohto bezdôvodného obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z., a to existencia samotnej škody, dôsledne pritom rešpektujúc právny názor vyslovený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2016 č.k. 6Cdo 27/2016-252 a zo dňa 28. mája 2020 č.k. 6Cdo 184/2018-387, pretože bez zistenia týchto skutočností nemožno dospieť k správnenému vyriešeniu otázky konkurencie náhrady škody proti štátu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda ani správne ustáliť právnu povahu uplatneného nároku.“

29. Podaním z 12.3.2021 žalobca navrhol zmeniť žalobu a to tak, že svoj nárok rozšíril aj o právo na zaplatenie úroku z omeškania vo výške 8 % z dlžnej sumy ročne od 13.3.2018 do zaplatenia.

30. Okresný súd Košice II uznesením sp. zn. 24C/36/2020 z 22.3.2021 navrhovanú zmenu žaloby pripustil.

31. Následne Okresný súd Košice II rozsudkom č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 zaviazal žalovanú zaplatiť žalobcovi 1.609.905 eur istiny spolu s úrokom z omeškania vo výške 8 % z dlžnej sumy ročne od 13.3.2018 do zaplataenia. Zároveň bola žalovaná zaviazaná nahradiť žalobcovi trovy konania v plnom rozsahu.

32. Na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Košiciach rozsudkom sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 zmenil rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 tak, že žalobu zamietol a žalovanej priznal proti žalobcovi úplnú náhradu trov konania.

33. Žalobca podal proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 dovolanie, o ktorom najvyšší súd (sp.zn. 6Cdo/44/2023) doposiaľ nerozhodol.

2. Včasnosť podania disciplinárneho návrhu

34. Vo vzťahu k dodržaniu lehoty na podanie disciplinárneho návrhu (§ 14 disciplinárneho súdneho poriadku) dospel disciplinárny senát k záveru, že tento bol dňa 27.6.2022 podaný včas. Disciplinárna navrhovateľka sa o disciplinárnom previnení dozvedela momentom vyhlásenia rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 t. j. 29.6.2021, čím bola dodržaná jednoročná subjektívna lehota ako aj trojročná objektívna lehota.

35. V súvislosti s posudzovaním včasnosti podania disciplinárneho návrhu, keď tento bol podaný zo strany disciplinárnej navrhovateľky iba dva dni pred uplynutím jednoročnej subjektívnej lehoty na podanie disciplinárneho návrhu, považuje disciplinárny senát za potrebné reagovať aj na argumentáciu disciplinárne obvineného sudcu, ktorý považuje disciplinárny návrh jednak za predčasný, keďže smeruje proti neprávoplatne skončenej veci a jednak ho vníma ako akt, ktorý má spôsobilosť zasahovať do nezávislej súdnej moci spôsobom, že vyvoláva riziko vytvárania ústavne nekonformného tlaku na sudcov prejednávajúcich predmetnú vec na jednotlivých stupňoch súdnej sústavy. Rovnako ho označil za šikanóznny.

36. V tejto súvislosti je potrebné si uvedomiť dve zásadné skutočnosti. Jednak to, že disciplinárny súdny poriadok v ustanovení § 14 striktne stanovuje jednoročnú subjektívnu lehodu na podanie disciplinárneho návrhu, ktorá plynie odo dňa, kedy sa navrhovateľ dozvedel o disciplinárnom previnení, pričom žiadny dôvod spočívania tejto lehoty neupravuje (napríklad pre daný prípad by bol vhodný dôvod spočívania lehoty podanie opravného prostriedku proti rozhodnutiu, ktorým mal sudca nerešpektovať záväzný právny názor). A ďalej, že disciplinárny súdny poriadok nevyklučuje podanie disciplinárneho návrhu v právoplatne neskončenej veci vo vzťahu k žiadnemu disciplinárnemu previneniu.

37. Jedným zo subjektov, ktorým podľa § 15 disciplinárneho súdneho poriadku svedčí návrhová legitímácia na podanie disciplinárneho návrhu proti sudcovi, je aj minister spravodlivosti. V danom prípade ministerka spravodlivosti podala disciplinárny návrh, ako už bolo vyššie uvedené, iba dva dni pred uplynutím subjektívnej lehoty. Len pre informáciu, odvolací súd o podanom odvolaní Slovenskej republiky, za ktorú koná ministerstvo spravodlivosti, rozhodol 7.10.2022. Je teda zjavné, že pokiaľ by ministerka spravodlivosti čakala na rozhodnutie odvolacieho súdu, nemala by už možnosť disciplinárny návrh práve z dôvodu uplynutia subjektívnej lehoty podať.

3. K návrhovej legitímácii ministerky spravodlivosti

38. Z pohľadu disciplinárneho senátu nie je relevantné, že žalovanou v konaní, v ktorom mal sudca v jej neprospech nerešpektovať záväzný právny názor odvolacieho a dovolacieho súdu, bola Slovenská republika, za ktorú konalo ministerstvo spravodlivosti. Pokiaľ totiž ministerka spravodlivosti uzavrela, že sa sudca v danom konaní dopustil závažného disciplinárneho previnenia, bola bez ďalšieho oprávnená disciplinárny návrh podať. Podanie disciplinárneho návrhu voči disciplinárne obvinenému sudcovi nepovažuje disciplinárny senát za zásah do rozhodovacej činnosti či už odvolacieho alebo aj dovolacieho súdu v prípade opätovného podania dovolania v danej veci, pretože o tom, či sa disciplinárne stíhaný

sudca tvrdeného závažného disciplinárneho previnenia dopustil alebo nie, rozhodne s konečnou platnosťou až disciplinárny senát. Jeho rozhodnutie nijako nezaväzuje konajúce súdy, rovnako ako rozhodnutia súdov pri vyvodzovaní disciplinárnej zodpovednosti nezaväzujú disciplinárny senát.

39. Je zásadné pripomenúť, že nemožno pristúpiť na takú logiku, podľa ktorej podanie disciplinárneho návrhu voči sudcovi automaticky znamená tlak na jeho nezávislosť. Sudca je verejný funkcionár, ktorý vykonáva súdnu moc jemu zverenú. V porovnaní s inými verejnými funkcionármi sú možnosti kontroly jeho práce a vyvodzovania zodpovednosti značne užšie, a to práve s ohľadom na potrebu nezávislého a nestranného výkonu súdnictva. Nezávislosť sudcu však rozhodne neznamená nekontrolovateľnosť jeho postupov a práce. Táto kontrola sa vykonáva jednak vnútri inštančného systému, v odvolacom či dovolacom konaní. Vykonáva sa však aj mimo tohto systému, keďže v zásade každé súdne rozhodnutie týkajúce sa jednotlivca je preskúmateľné v rámci ústavného súdnictva, taktiež aj Európskym súdom pre ľudské práva.

40. Disciplinárna zodpovednosť je špecifickým inštitútom, ktorý umožňuje v zákonom stanovených prípadoch preskúmať, či sa sudca nespreneveril svojim povinnostiam, a to aj v súvislosti so svojou rozhodovacou činnosťou. Disciplinárny senát neprehliada, že kým opravné prostriedky a nástroje uplatniteľné pred ústavným či európskym súdnictvom smerujú ku zvráteniu vecnej stránky rozhodnutia, disciplinárne konanie má iný účel. Napriek tomu, keby sme akceptovali, že podanie disciplinárneho návrhu samo osebe znamená atak na nezávislosť sudcu, potom by istú formu ataku, analogicky, znamenali aj všetky ostatné možnosti skúmania postupu sudcu, vrátane prieskumu jeho rozhodovacej činnosti, ktorý by mohol, skôr alebo neskôr, viesť aj k podaniu disciplinárneho návrhu.

41. Disciplinárny senát ďalej pripomína, že medzi predpoklady sudcovskej spôsobilosti patria okrem iného aj osobnostné vlastnosti sudcu ako integrita, schopnosť odolávať tlaku, nestranné rozhodovanie podľa zákona a pod. Keby akýkoľvek sudca pod vplyvom disciplinárneho návrhu podaného či už voči svojej osobe alebo voči inému sudcovi zmenil svoj prístup v prejednávanej veci, nasvedčovalo by to, že nemusí spĺňať podstatný predpoklad sudcovskej spôsobilosti.

42. Hoci je predstaviteľné aj podávanie šikanózných disciplinárnych návrhov, nie je možné bez ďalšieho, resp. bez akéhokoľvek základu prezumovať, že návrh je šikanózny. Takáto prezumpcia sa nedá uplatniť iba na základe toho, že disciplinárnu navrhovateľkou je ministerka spravodlivosti a že ministerstvo spravodlivosti zastupuje štát v určitom konaní. Zároveň treba vychádzať z toho, že podanie disciplinárneho návrhu neznamená potvrdenie viny a že vo veci bude rozhodovať nezávislý a nestranný disciplinárny súd.

43. S poukazom na uvedené nevzhladol disciplinárny senát podaný disciplinárny návrh za šikanózny, respektíve, že by bol spôsobilý zasahovať do nezávislosti súdnictva alebo, že ho ministerka spravodlivosti vzhľadom na okolnosti veci nemala podať. V konečnom dôsledku, disciplinárna navrhovateľka až na základe rozhodnutia disciplinárneho senátu zistí, či jej záver o spáchaní závažného disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineným sudcom bol alebo nebol správny. Preto pokiaľ je presvedčená o spáchaní disciplinárneho previnenia, tak nielen môže, ale, striktné vzaté, by aj mala disciplinárny návrh podať, berúc do úvahy zodpovednosť jej zverenú, spojenú s výkonom verejnej funkcie a s ňou spojenou aktívnou legitímáciou.

44. Inými slovami, disciplinárny súdny poriadok, iná norma resp. ani základné princípy vyjadrené v aplikovateľných právnych predpisoch a priori nediskvalifikujú žiadneho z disciplinárnych navrhovateľov (viď § 15 disciplinárneho súdneho poriadku) z návrhovej legitímácie z titulu ich potenciálneho účastníctva v konaní, ktorého sa disciplinárne previnenie môže týkať. Návrhová legitímácia daná označeným ustanovením § 15 disciplinárneho súdneho poriadku je konštruovaná výsostne na báze označenia subjektu a jeho vzťahu k disciplinárne obvinenému sudcovi, a to bez ohľadu na meritum alebo akékoľvek iné špecifická veci, v ktorej mohlo dôjsť k disciplinárnemu previneniu. Opačná interpretácia tejto normy by nevyhnutne viedla k zužovaniu okruhu subjektov s návrhovou legitímáciou a to na báze, ktorá v predmetnej norme nie je ani v náznaku vyjadrená, čo by v konečnom dôsledku viedlo k judikovaniu contra verba legis.

4. K dôvodom oslobodenia

45. Vo vzťahu k samotnej podstate disciplinárneho návrhu, ktorým disciplinárna navrhovateľka vytýkala disciplinárne obvinenému sudcovi, že nerešpektoval záväzný právny názor tak odvolacieho, ako aj dovolacieho súdu, čím porušil ustanovenia § 391 ods. 2 a § 455 CSP a zbytočne predĺžil súdne konanie v nadväznosti na argumentáciu disciplinárne obvineného sudcu, disciplinárny senát uvádza nasledovné:

46. Je to práve a len najvyšší správny súd, do výlučnej právomoci ktorého patrí rozhodovať o disciplinárnej zodpovednosti sudcov (s výnimkou predsedov a podpredsedov najvyšších súdnych inštancií - najvyššieho súdu a najvyššieho správneho súdu) vrátane rozhodovania, či konkrétny sudca rešpektoval alebo nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho alebo dovolacieho súdu. Premietnuc uvedené na danú vec to znamená, že pokiaľ aj Krajský súd v Košiciach v bode 15 rozsudku sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 vyhodnotil ako nedôvodnú námietku žalovanej, že súd prvej inštancie nerešpektoval záväzný právny názor súdov vyšších inštancií, toto konštatovanie v nijakom smere nezaväzuje a zaväzovať nemôže najvyšší správny súd, čo znamená, že tento si túto otázku posudzuje nezávisle sám. Pokiaľ by uvedené neplatilo, tak by najvyšší správny súd v podstate vystupoval iba v roli „štatistu“. Navyše, pristúpiť na takúto logiku by v okolnostiach daného prípadu znamenalo, že keby bol Krajský súd v Košiciach povedal opak, najvyšší správny súd by bol povinný vysloviť vinu disciplinárne obvineného sudcu. Bolo by nepochybne celkom neudržateľné až absurdné, keby súd stojaci na najvyššom stupni súdnej sústavy bol viazaný právnym názorom súdu, do právomoci ktorého vôbec nepatrí rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcov. Nad rámec uvedeného disciplinárny senát uvádza, že pokiaľ by sa aj Krajský súd v Košiciach jednoznačným a relevantným spôsobom (akokoľvek) k otázke zásadnej pre toto disciplinárne konanie vyjadril, je plne v diskrecii disciplinárneho senátu obsah takéhoto vyjadrenia posúdiť a zaujať k nemu napríklad úplne opačný postoj. Uvedené v podstate priamo vyplýva aj z ustanovenia § 32 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku, v zmysle ktorého disciplinárny senát nie je viazaný žiadnym rozhodnutím, pokiaľ ide o posúdenie viny disciplinárne obvineného.

47. Preto najvyšší správny súd, vychádzajúc práve z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo 184/2018 z 28.5.2020, uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 156/2020 z 24.8.2020, rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 24C/36/2020 z 29.6.2021 a uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 173/2021 zo 7.10.2022, sám vyhodnocoval, či disciplinárne obvinený sudca svojím rozhodnutím (rozsudok sp. zn. 24C/36/2020 z 29.6.2021) nerešpektoval záväzný právny názor odvolacieho a dovolacieho súdu.

48. Pre posúdenie disciplinárnej zodpovednosti sudcu za nedodržanie záväzného právneho názoru, ktorý bol pre sudcu záväzný je, podľa názoru disciplinárneho senátu, potrebné prihliadať jednak na to, či v čase pred vydávaním rozhodnutia nedošlo k zmene právneho alebo skutkového stavu veci v porovnaní s vydaným záväzným rozhodnutím, ďalej či bol záväzný právny názor súdu dostatočne jasný a zrozumiteľný a tiež, či na prijatie záveru súdu nižšej inštancie bolo potrebné zistiť konkrétne skutočnosti, od ktorých závisel výsledok konania. Inak povedané, či bolo potrebné v zmysle pokynu ešte doplniť zisťovanie skutkového stavu veci a tento následne právne posúdiť v zmysle záväzného právneho názoru súdu vyššej inštancie. Preto bolo potrebné sa podrobne venovať odôvodneniam konkrétnych rozhodnutí súdov vyššej inštancie a následne vyhodnotiť, či disciplinárne obvinený sudca rešpektoval alebo nerešpektoval záväzný právny názor.

49. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 6 Cdo 184/2018 z 28.5.2020, ktorým zrušil rozsudok Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 1Co/67/2017 z 9.5.2018 a vec mu vrátil na ďalšie konanie (Krajský súd v Košiciach týmto rozsudkom opätovne potvrdil rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 36C/48/2011 z 11.7.2014) jednak skonštatoval, že krajský súd svojvoľne nerešpektoval predchádzajúce rozhodnutie najvyššieho súdu (uznesenie sp. zn. 6 Cdo 27/2016 z 29.11.2016) a súčasne v bodoch 21 až 23 zopakoval, že: „21. Vec prejednávajúci senát 6C zotráva na stanovisku, podľa ktorého nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci), môže byť v občianskom súdnom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať. Pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči osobe odlišnej od štátu, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia. Kým žalobca má

pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal bezúspešné domáhanie sa vydania tohto obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to existencia samotnej škody.

22. V súvislosti s prezentovaným názorom treba akcentovať, že náhrada škody z výkonu verejnej moci proti štátu (jeho prípadná zodpovednosť), nemá povahu všeobecného inštitútu, ktorý by ako jediný reparoval všetky potenciálne škody vzniknuté poškodenému subjektu. Nemožno preto pripustiť, aby sa poškodení domáhali náhrady škody priamo proti štátu bez toho, aby sa aspoň pokúsili vymôcť dlžné peniaze od toho, kto sa na ich úkor, a to prípadne aj za pričinenia štátu, bezdôvodne obohatil. Vznik škody je totiž poškodený povinný preukázať, a v tomto ohľade nie je postačujúce len tvrdenie žalobcu, že sa na primárnom dlžníkovi ničoho nedomôže.

23. Malo preto nepochybne zmysel, ako to najvyšší súd uviedol už v svojom zrušujúcom uznesení, zisťovať, či notár konal alebo nekonal v zhode s Q. T. ako osoby podieľajúcej sa na vzniku majetkovej ujmy na strane žalobkyne, akým spôsobom notár s podstatnou časťou peňazí zložených do jeho úschovy žalobkyňou naložil a v koho dispozičnej sfére napokon tieto skončili, ako aj to, aké aktivity žalobkyňa za účelom vrátenia plnenia z bezdôvodného obohatenia podnikla (k tomu porovnaj uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 MCdo 16/2011).“

50. Následne Krajský súd v Košiciach uznesením sp. zn. 5Co 156/2020 z 24.8.2020 zrušil rozsudok Okresného súdu Košice II sp. zn. 36C/48/2011 z 11.7.2014, t. j. po šiestich rokoch od jeho vydania, pričom v bodoch 11 až 14 uviedol nasledovné:

„11. Žalovaná vo svojom odvolaní opodstatnene súdu prvej inštancie vytla nedostatočné skutkové a nesprávne právne posúdenie otázky splnenie zákonných predpokladov zodpovednosti žalovanej za škodu, najmä pokiaľ vo svojom odvolaní žalovaná tvrdila, že žalobca môže svoj nárok uplatňovať v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. až potom, ako využije všetky zákonné prostriedky na vymoženie svojho práva tak, ako to plynie z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. mája 2020 č. k. 6Cdo 184/2018-387, podľa ktorého kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal, bezúspešné domáhanie sa vydania tohto bezdôvodného obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to existencia samotnej škody. Bez zistenia týchto skutočností, nemožno dospieť k správne vyriešeniu otázky konkurencie náhrady škody proti štátu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda ani správne ustáliť právnu povahu uplatneného nároku.

12. Pretože súd prvej inštancie vyššie označené právne významné skutočnosti nezistoval a ani sa nimi v dôvodoch rozsudku nezaoberal, ostalo skutkové a právne posúdenie nároku žalobcu na náhradu škody voči štátu neúplné, a preto nesprávne. V korelácii s uvedeným tak žalovaná v odvolaní dôvodne označila napadnutý rozsudok za nedostatočne odôvodnený a nepresvedčivý, ak sa súd nevysporiadal s pre ňu priaznivou judikatúrou, na ktorú v rámci svojej obrany poukazovala, a to najmä jej odkazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 25Cdo 145/2002 a nevenoval náležitú pozornosť ani jej tvrdeniu, že žalobca môže svoj nárok uplatňovať v konaní o náhradu škody podľa zák. č. 514/2003 Z. z. až potom, ako využije všetky zákonné prostriedky na vymoženie svojho práva, pretože konštatovať nevyožiteľnosť pohľadávky a ustáliť, že žalobcovi vznikla škoda by bolo možné až v prípade, že by súd právoplatným odsudzujúcim rozsudkom uložil obžalovaným zároveň trest prepadnutia majetku podľa § 58 ods. 1 zák. č. 300/2005 Z. z.

13. Z týchto dôvodov odvolací súd zrušil rozsudok súdu prvej inštancie spolu s akcesorickým výrokom o trovách konania podľa § 389 ods. 1 písm. b) a c) CSP a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie (§ 391 ods. 1 CSP).

14. Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu a náležite zisťovať všetky právne významné skutočnosti, vrátane zistenia, či notár konal alebo nekonal v zhode s Q. T. ako osoby podieľajúcej sa na vzniku majetkovej ujmy na strane žalobcu, akým spôsobom notár s podstatnou časťou peňazí zložených do jeho úschovy žalobcom naložil a v koho dispozičnej sfére napokon tieto skončili, ako aj to, aké aktivity žalobca za účelom vrátenia plnenia bezdôvodného obohatenia podnikol (bod 23 uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 28. mája 2020 sp. zn. 6Cdo 184/2018), a to so zreteľom na to, že : a) nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci (nesprávnym úradným postupom orgánu verejnej moci), môže byť v civilnom sporovom konaní úspešne uplatnený až vtedy, ak žalobca nemohol dosiahnuť uspokojenie svojej pohľadávky z titulu bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto tento prospech získal, a je povinný ho vydať, b) pokiaľ má účastník pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči

osobe odlišnej od štátu, škoda mu ešte nevznikla, a preto nemôže byť daná zodpovednosť štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z. Existencia pohľadávky na vydanie bezdôvodného obohatenia vylučuje vznik škody ako majetkovej ujmy, a tým aj konkurenciu právnej úpravy zodpovednosti za škodu s právnou úpravou bezdôvodného obohatenia, c) kým žalobca má pohľadávku na vydanie bezdôvodného obohatenia voči tomu, kto ho získal, resp. kým nepreukázal, bezúspešné domáhanie sa vydania tohto bezdôvodného obohatenia (ak táto bezúspešnosť nebola ním zavinená), nie je daný základný predpoklad zodpovednosti štátu za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z. z., a to existencia samotnej škody, dôsledne pritom rešpektujúc právny názor vyslovený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 29.11.2016 č. k. 6Cdo 27/2016-252 a zo dňa 28. mája 2020 č. k. 6Cdo 184/2018-387, pretože bez zistenia týchto skutočností nemožno dospieť k správne vyriešeniu otázky konkurencie náhrady škody proti štátu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia, a teda ani správne ustáliť právnu povahu uplatneného nároku.“

51. V súvislosti s uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co 156/2020 z 24.8.2020 považuje disciplinárny senát za potrebné poukázať na bod 14, konkrétne na jeho záver, z ktorého jednoznačne vyplýva, že súd prvej inštancie bol povinný zistiť konkrétne skutočnosti na to, aby správne ustálil právnu povahu uplatneného nároku. Bolo teda potrebné zo strany súdu prvej inštancie ustáliť skutkový stav (v medziach inštrukcií), a následne vec právne posúdiť. Rovnako musí disciplinárny senát poukázať na ďalšiu relevantnú skutočnosť a to, že tak dovolací, ako aj odvolací súd boli v čase svojho rozhodovania podrobne oboznámení s relevantnými skutočnosťami, a to konkrétne s právoplatným rozhodnutím v trestnej veci (teda konanie vo vzájomnej zhode notára a Q. T. bolo preukázané na základe záverov z trestného konania ukončeného ešte v roku 2016), bolo im známe, že archív notára v roku 2009 vyhorel, teda nie sú k dispozícii potrebné listiny, na základe ktorých by bolo možné zistiť, na akých účtoch peniaze skončili, ďalej im bolo známe, že finančné prostriedky v sume 398 327,03 eur notár dňa 4.4.2008 zaslal spoločnosti STAVOTERM Michalovce, s.r.o., ďalej, že v období od 4.4.2008 do 24.4.2008 so zostávajúcou časťou finančných prostriedkov naložil tak, že časť previedol na nezistené účty, časť previedol prostredníctvom V. W. na Q. T. (25 000 000 Sk na jeho peňažný účet a neskôr hotovostné platby v sume 3 000 000 Sk a 200 000 Sk) s tým, že V. W. podľa pokynov Q. T. tieto peniaze vložil na neznáme peňažné účty, prípadne ich odovzdal neznámym osobám. Tieto všetky skutočnosti vyplývali z predložených listinných dôkazov, konkrétne z rozhodnutí vydaných v trestnom konaní.

52. Aj napriek tomu, že tieto skutočnosti boli súdom vyššej inštancie známe, zaviazali súd prvej inštancie doplniť v naznačenom smere dokazovanie.

53. Súd prvej inštancie - disciplinárne obvinený sudca - dokazovanie doplnil a otázku konkurencie nároku na náhradu škody voči štátu s nárokom na vydanie bezdôvodného obohatenia z dôvodu, že žalobca sa nemohol úspešne domôcť uhradenia svojej pohľadávky žalobou na vydanie bezdôvodného obohatenia, keďže nie je možné zistiť v koho dispozičnej sfére finančné prostriedky skončili, vyhodnotil tak, že je potrebné uplatniť zodpovednosť za škodu v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z. (body 20, 21 a 24 rozsudku Okresného súdu Košice II sp. zn. 24C 36/2020 z 29.6.2021).

54. Pokiaľ ide o záväzný právny názor odvolacieho súdu uvedený v bode 14, disciplinárny senát konštatuje, že tento dáva súdu prvej inštancie možnosť po doplnení dokazovania vec opätovne právne posúdiť. K uvedenému došlo aj v danom prípade, keď súd prvej inštancie po skonštatovaní, že nie je možné zistiť osoby, ktoré sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatili, žalobe vyhovel. Tento aspekt mal z pohľadu disciplinárneho senátu úplne zásadný význam pre posúdenie veci, pričom disciplinárny senát v tejto súvislosti považuje za potrebné ešte zdôrazniť, že záväzný právny názor neobsahoval imperatív zamietnuť žalobu aj v prípade, že sa nezistí, kto sa na úkor žalobcu bezdôvodne obohatil.

55. Disciplinárnemu senátu rovnako nedá nepoukázať aj na bod 46 odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/173/2021 zo 7.10.2022, v ktorom krajský súd skonštatoval nasledovne: „Odvolací súd pritom uznáva, že k preukázaniu vzniku škody, t.j. k preukázaniu možnosti dosiahnuť plnenie dlžníkom, nie je vždy nevyhnutné, aby poškodený najprv vymáhal svoju pohľadávku voči dlžníkovi v súdnom konaní a by bol známy negatívny výsledok súdneho konania, t.j. nie je neprekročiteľnou podmienkou, aby existoval zamietajúci rozsudok súdu, u ktorého by bol nárok (proti dlžníkovi) uplatnený, ale za situácie, aká je v tomto konaní, je z okolností prípadu zrejmé, že žalobca v konaní pred súdom nepreukázal (ani túto skutočnosť netvrdil), že by sa minimálne u povinného - trestne stíhaného a odsúdeného Q.. T. domáhal vydania bezdôvodného obohatenia, resp. náhrady škody, že

by takáto aktivita bola bezúspešná, teda, že žalobca neúspešne vyčerpal možnosti reparácie straty na svojom majetku u subjektu, ktorý sa na jeho úkor obohatil, resp. spôsobil škodu, keďže žalobca nepochybne nevyužil svoje právo a neuplatnil si náhradu škody v trestnom konaní ako poškodený, hoci v zmysle § 46 ods. 3 Trestného poriadku, poškodený, ktorý má podľa zákona proti obvinenému nárok na náhradu škody, ktorá mu bola spôsobená trestným činom, je (bol) oprávnený navrhnúť, aby súd v odsudzujúcom rozsudku uložil obžalovanému povinnosť nahradiť túto škodu...“

56. Z uvedeného vyplýva, že Krajský súd v Košiciach jednak pripustil, že nie je nevyhnutnou podmienkou na účely uplatnenia nároku podľa zákona č. 514/2003 Z. z. mať k dispozícii zamietajúce rozhodnutie súdu ohľadom uplatneného nároku a jednak svoje rozhodnutie založil na skutočnosti, že si žalobca neuplatnil škodu v trestnom konaní podľa § 46 ods. 5 Trestného poriadku. V tomto smere však súd prvého stupňa - disciplinárne obvinený sudca - záväzne usmernený súdom vyššej inštancie nebol. Teda mu to nie je možné pričítať ako pochybenie respektíve ako nerešpektovanie záväzného právneho názoru. Krajskému súdu a rovnako aj dovolaciemu súdu pritom bola známa skutočnosť, že si žalobca v rámci trestného konania náhradu škody neuplatnil. Na tomto mieste je potrebné tiež uviesť, že z pohľadu disciplinárneho senátu to nebol súd prvej inštancie, ktorý spôsobil v konaní zbytočné prieťahy.

57. Abstrahujúc podstatu vyššie uvedeného bolo rolou disciplinárneho senátu v prvom rade posúdiť jednak jasnosť a zrozumiteľnosť právneho názoru vyjadreného v rozhodnutiach inštančne nadriadených súdov, ale najmä charakter tohto právneho názoru z pohľadu jeho autoritatívnosti resp. možnej podmienenosti. Akákoľvek podmienka [či už materiálna alebo procesná (v zmysle podmienenosti aplikácie právneho názoru od vykonania ďalších úkonov)] totiž dáva súdu viazanému záväzným právnym názorom inštančne nadriadeného súdu priestor na vlastnú diskreciu, úvahu, aplikáciu resp. interpretáciu, ktoré sú následne reflektované do jeho právneho posúdenia. Pokiaľ je právny názor inštančne nadriadeného súdu vyjadrený kondicionálne (viď vyššie) na jeho potenciálne nerešpektovanie je nutné nahliadať zdržanlivo, a to optikou možného (hoc i nesprávneho) záveru resp. právneho názoru konajúceho súdu.

58. Vo svetle vyššie uvedeného potom disciplinárny senát posudzoval najmä úvodné návrhy bodu 14 uznesenia Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020, v ktorom krajský súd aplikáciu jasne a zrozumiteľne vyjadreného záväzného právneho názoru (aj keď opäť podmieneného) obsiahnutého v uznesení najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/184/2018 z 28.5.2020 spojil s potrebou vykonania ďalších úkonov zo strany disciplinárne obvineného sudcu. Konkrétne krajský súd uviedol, že „Po vrátení veci bude úlohou súdu prvej inštancie opätovne rozhodnúť o nároku žalobcu a náležite zisťovať všetky právne významné skutočnosti, vrátane zistenia či notár konal alebo nekonal v zhode s Q. T. ako osoby podieľajúcej sa na vzniku majetkovej ujmy na strane žalobcu, akým spôsobom notár s podstatnou časťou peňazí zložených do jeho úschovy žalobcom naložil a v koho dispozičnej sfére napokon tieto skončili, ako aj to, aké aktivity žalobca za účelom vrátenia plnenia bezdôvodného obohatenia podnikol ...“.

59. Krajský súd v Košiciach teda vo svojom „záväznom“ právnom názore vyjadril štyri (viď predošlá veta) okruhy skutočností, ktoré mal disciplinárne obvinený sudca skúmať, posúdiť a následne vo svetle svojich záverov premietnuť do aplikácie záväzného právneho názoru. Vychádzajúc z uvedeného dospel disciplinárny senát k záveru, že právny názor krajského súdu bol vyjadrený kondicionálne, alebo prinajmenšom nie natoľko autoritatívne, že by vylučoval čo i len minimálnu mieru diskrecie disciplinárne obvineného sudcu. Diskrecie, ktorá prirodzene vytvára priestor pre nesprávne pochopenie, zlú interpretáciu alebo jednoducho omyl, v každom prípade však to všetko vo forme právneho názoru disciplinárne obvineného sudcu. Disciplinárny senát poukazuje na skoršie rozhodnutie najvyššieho správneho súdu (rozhodnutie sp. zn. 32D/13/2021 zo 7.11.2022), v ktorom tento vyjadril nadmieru zdržanlivý postoj k disciplinárnemu postihu za právny názor vyjadrený konajúcim súdom (hoc v danej veci v kontexte svojvoľnosti resp. arbitrárnosti rozhodnutia).

IV. Záver

60. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti disciplinárny senát uzavrel, že v konaní nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je disciplinárne obvinený sudca disciplinárne stíhaný. Preto

disciplinárne obvineného sudcu podľa ustanovenia § 34 ods. 2 písm. a) disciplinárneho súdneho poriadku oslobodil spod disciplinárneho návrhu ministerky spravodlivosti.

61. O náhrade trov disciplinárneho konania rozhodol disciplinárny senát tak, že disciplinárne obvinenému sudcovi, ktorého v plnom rozsahu oslobodil spod podaného disciplinárneho návrhu, priznal v zmysle § 38 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku nárok voči štátu na náhradu trov účelne vynaložených v súvislosti s disciplinárnym konaním s tým, že v mene štátu bude konať ministerstvo spravodlivosti.

62. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v disciplinárnom senáte v otázke viny pomerom hlasov 5:0. Vo vzťahu k dôvodom oslobodenia disciplinárne obvineného sudcu bude k rozhodnutiu disciplinárneho senátu pripojené odlišné (konkurujúce) stanovisko predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka a prísediacej sudkyne JUDr. Jitky Johany Hasíkovej.

Odlišné (konkurujúce) stanovisko predsedu senátu JUDr. Mariána Fečíka a prísediacej sudkyne JUDr. Jitky Johany Hasíkovej k rozhodnutiu disciplinárneho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 32D/16/2022 z 25.10.2023, vo veci disciplinárneho konania proti disciplinárne obvinenému sudcovi Q.. T. W.

Hoci sa v plnom rozsahu stotožňujeme s disentaným rozhodnutím v časti výroku o oslobodení disciplinárne obvineného sudcu Q.. T. W. spod disciplinárneho návrhu podľa § 34 ods. 2 písm. a) disciplinárneho súdneho poriadku, domnievame sa, že dôvody pre takéto rozhodnutie mali byť (sčasti) iné, a preto k odôvodneniu disentaného rozhodnutia pripájame v zmysle § 35 ods. 3 disciplinárneho súdneho poriadku toto odlišné, resp. konkurujúce stanovisko. Potrebu pripojenia tohto odlišného, resp. konkurujúceho stanoviska vidíme v samotnej povahe disciplinárneho konania a jeho normatívnej úprave. Disciplinárne konanie vedené proti sudcom sa totiž paradoxne stalo „kolbištom“, na ktorom sa nielen vytvárajú hranice disciplinárnej zodpovednosti sudcu, ale aj hranice jeho nezávislosti a nestrannosti. Práve preto, že disciplinárna vec sudcu W. sa priamo týka posudzovania jeho sudcovského rozhodovania, jednoznačne má povahu posudzovania hraníc sudcovskej nezávislosti. Vzhľadom na otázky, ktoré bolo potrebné v danom prípade zo strany disciplinárneho senátu zodpovedať, sa domnievame, že rozhodovanie vo veci sudcu W. je vo svojej podstate pokračovaním diskurzu v disciplinárnej veci sudcu C. (viď rozhodnutie disciplinárneho senátu Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 32D/15/2021 z 8.3.2023).

I.

K účelu disciplinárneho konania

1. Východiskom rozhodovania disciplinárneho senátu by vždy malo byť zohľadnenie účelu disciplinárneho konania. Sme toho názoru, že disciplinárne konanie proti sudcom, zohľadňujúc ich postavenie ústavných činiteľov v rámci trojdelenia moci v štáte ako aj ústavne zakotvenú nezávislosť, je potrebné vnímať cez prizmu proporcionality a subsidiarity. Disciplinárna zodpovednosť by sa preto mala vyvodzovať voči sudcom len za závažné pochybenia a takýto postup by mal mať povahu ultima ratio. Uvedené by malo platiť o to viac, ak predmetom vyvodzovania disciplinárnej zodpovednosti má byť rozhodovanie sudcu.

2. Vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti u sudcov za ich rozhodovanie, a teda aj právny názor má svoj základ v čl. 148 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ktorý takýto postih pripúšťa. Vzhľadom na súčasne ústavne deklarovanú nezávislosť sudcov pri rozhodovaní (čl. 144 ods. 1 ústavy) však musí mať vyvodzovanie disciplinárnej zodpovednosti reštriktívny charakter, aby ústavná garancia nezávislosti rozhodovania sudcov bola rešpektovaná.

3. Disciplinárnym previnením preto nemôže byť akékoľvek i marginálne pochybenie pri rozhodovacej činnosti. Takéto pojmá by totiž deformovalo ústavnú garanciu nezávislosti rozhodovania sudcov a súčasne popieralo aj intelektuálny rozmer sudcovskej činnosti. Aplikácia a výklad práva sú totiž zložitým procesom, výsledkom ktorého je právny názor sudcu. Tento sa pritom nemusí zhodovať s právnym názorom nadriadeného súdu, čo môže byť zapríčinené iným pohľadom na vec, pretože rôznorodosť názorov je pre justičné prostredie signifikantná.

4. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky (ďalej aj „disciplinárny senát“ alebo „disciplinárny súd“) vo svojej doterajšej judikatúre (rozhodnutia sp. zn. 32D/13/2021 z 7.11.2022 a sp. zn. 32D/18/2021 z 16.11.2022) dospel k záveru, že rozhodovanie sudcu môže byť disciplinárnym previnením, ak (i)

porušuje jednoznačné znenie aplikovanej právnej normy, alebo (ii) bez relevantného a judikatúrou akceptovaného dôvodu nerešpektuje kasačný názor vyššieho súdu, resp. (iii) bolo vydané v rozpore s existujúcou jednotnou ustálenou rozhodovacou činnosťou najvyšších súdnych autorít bez toho, aby odlišný právny názor bol podporený racionálnou argumentáciou. Inými slovami existujú v podstate tri kategórie rozhodovania sudcu, (i) zákonné, (ii) nezákonné, (iii) nezákonný exces zakladajúci disciplinárnu zodpovednosť sudcu. Laicky povedané disciplinárna zodpovednosť by mala byť spojená až s takým porušením zákona, ktoré by bolo „do neba volajúce“.

5. Súčasne je potrebné zdôrazniť, že disciplinárne konanie nepredstavuje nejaký osobitný opravný prostriedok, prostredníctvom ktorého by sa malo zvrátiť rozhodovanie súdov v nejakej veci. Nejedná sa teda o žiaden inštančný prostriedok, ktorým by sa malo dosiahnuť odstránenie prípadnej nezákonnosti, týkajúcej sa postupu alebo rozhodovania disciplinárne obvineného sudcu. Odstraňovať nezákonné postupy a rozhodovanie súdov patrí totiž vo všeobecnosti súdom rozhodujúcim v inštančnom postupe, prípadne Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) a nie disciplinárnemu súdnictvu.

II.

K dôvodom oslobodenia

6. Meritom rozhodovanej disciplinárnej veci bolo posudzovanie, či sa disciplinárne obvinený sudca rozsudkom Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 odchytil od záväzného právneho názoru vyplývajúceho z predchádzajúcich súdnych rozhodnutí a to uznesenia najvyššieho súdu č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020 a uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020 spôsobom zakladajúcim jeho disciplinárnu zodpovednosť.

7. Na podklade vyššie opísaných východísk sme toho názoru, že disciplinárny senát mal oslobodzujúci výrok odôvodniť s poukazaním na nasledovné skutočnosti týkajúce sa:

- predbežnej otázky,
- povahy vytýkanej nezákonnosti rozhodnutia,
- konfliktu záujmov u disciplinárnej navrhovateľky,
- nezávislosti sudcu.

1. Predbežná otázka

8. V rámci procesnej postupnosti bolo podľa nášho názoru potrebné najprv zistiť, či disciplinárnu navrhovateľkou namietané pochybenie disciplinárne obvineného sudcu spočívajúce v nerešpektovaní záväzného právneho názoru súdov vyššej inštancie nebolo posudzované v inštančnom postupe.

9. Predpokladom konštatovania disciplinárneho senátu, že určitým rozhodnutím sudcu bolo spáchané disciplinárne previnenie, je protiprávnosť, resp. nezákonnosť daného rozhodnutia. Táto by mala vyplývať predovšetkým z rozhodnutí súdov vydaných v inštančnom postupe, resp. z rozhodnutia ústavného súdu.

10. V tejto súvislosti sa rozhodujúcim javí záver krajského súdu vyjadrený v odôvodnení rozsudku sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 bodoch 15 a 15.5. Hoci krajský súd rozsudok Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 zmenil, je potrebné zdôrazniť, že zo žalovaným uplatnených troch odvolacích dôvodov [§ 365 ods. 1 písm. b), f) a h) CSP] nevyhoveli odvolaciemu dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP spočívajúcemu v tom, že súd prvej inštancie porušil právo žalovaného na spravodlivý proces v dôsledku nerešpektovania záväzného právneho názoru súdov vyššej inštancie a nedostatočného odôvodnenia svojho rozhodnutia. Krajský súd k uvedenému v bode 15 odôvodnenia výslovne uviedol, že: „v prvom rade odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnenú odvolaciu námietku žalovanej založenú na tvrdení, že súd prvej inštancie nerešpektoval záväzný právny názor súdov vyšších inštancií a rozsudok nedostatočne odôvodnil, ktorej dôvodosť by z podstaty veci bránila prieskumu napadnutého rozsudku z hľadiska ďalších relevantných odvolacích námietok žalovanej.“ Následne k tomu krajský súd v bode 15.5 odôvodnenia dodal, že: „odvolací súd je v zhode so žalobcom v jeho vyjadrení k odvolaniu žalovanej v názore, že súdu prvej inštancie nemožno vytknúť porušenie práva žalovanej na spravodlivý proces tým, že nerešpektoval názor súdu vyššej inštancie, lebo ten sa pri rozhodovaní v plnom rozsahu pridržiaval k názoru odvolacieho aj dovolacieho súdu, ktorý bol preň záväzný, vykonal v potrebnom rozsahu dokazovanie a dal stručnú odpoveď na všetky otázky, ktoré mu boli súdmi vyššej inštancie uložené, v rozsudku nepoprel ani nespochybnil názory vyšších súdov

o tom, že ak je konkurencia nároku na náhrady škody a bezdôvodného obohatenia, tak je potrebné v prvom rade žalovať bezdôvodné obohatenie a povinnosť uplatniť nárok najprv v adhéznom konaní, na čo dal odpoveď v bode 45. rozsudku, keď súd dokazovaním zistil, že žalobca reálne ani nemal možnosť domáhať sa vydania bezdôvodného obohatenia, preto žalobe vyhovel, nakoľko kolízia tu nie je.“

11. Z uvedenej citácie je bez akýchkoľvek pochyb zrejmé, že krajský súd sa ako odvolací súd explicitne zaoberal otázkou, či sa okresný súd (disciplinárne obvinený sudca) odchyľil od záväzného právneho názoru odvolacieho a dovolacieho súdu, pričom jednoznačne vyslovil záver, že k takémuto odchyľeniu nedošlo a súčasne skonštatujúc dostatočnosť odôvodnenia prvoinštančného rozsudku, nezistil danosti odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) CSP (bod 15.6 odôvodnenia).

12. Predmetné závery krajského súdu ako odvolacieho súdu jednoznačne dávajú jeho rozsudku sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 charakter rozhodnutia o predbežnej otázke.

13. Viazanosť predbežnou otázkou má svoju explicitnú podobu v § 32 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku, podľa ktorého „disciplinárny senát samostatne posudzuje predbežné otázky, ktoré sa v konaní vyskytnú; ak o takej otázke bolo právoplatne rozhodnuté Ústavným súdom Slovenskej republiky, súdom, iným orgánom verejnej moci Slovenskej republiky alebo Súdnym dvorom Európskej únie, je disciplinárny senát týmto rozhodnutím viazaný, ak nejde o posúdenie viny disciplinárne obvineného.“

14. Z citovaného zákonného ustanovenia vyplýva, že aj keď jedine disciplinárny súd je oprávnený rozhodnúť o vine a nevine disciplinárne obvineného sudcu, pri otázke, či rozhodovanie sudcu bolo zákonné alebo nezákonné, je viazaný názorom inštančne nadriadeného alebo ústavného súdu, pričom takáto viazanosť sa samozrejme nemôže vzťahovať len na výrok, ale aj na s ním súvisiace odôvodnenie. Vo vzťahu k inštitútu predbežnej otázky nikdy nemožno formalisticky odtrhnúť obsah výroku rozhodnutia od jeho zdôvodnenia obsiahnutého v odôvodnení rozhodnutia. Vzhľadom na stručnú formuláciu väčšiny výrokov majúcich najmä pri rozhodovaní súdov v inštančnom postupe charakter zamietnutia opravného prostriedku alebo zrušenia či zmeny ním napadnutého rozhodnutia, by totiž viazanosť rozhodnutím o predbežnej otázke stratila zmysel.

15. Nie každý v inštančnom postupe alebo ústavnom prieskume skonštatovaný nezákonný exces, musí byť automaticky spojený s disciplinárnym previnením sudcu. Nemožno totiž opomíňať, že súdu rozhodujúcemu v inštančnom konaní, resp. ústavnému súdu patrí „len“ oprávnenie posudzovať (ne)zákonnosť preskúmaného rozhodnutia, pričom jediným oprávneným na rozhodovanie o disciplinárnej zodpovednosti sudcu je disciplinárny súd. Toto konštatovanie však má aj zrkadlový obraz. Ak totiž v uskutočnenom inštančnom postupe alebo ústavnom prieskume nebola zistená nezákonnosť, môže ju skonštatovať disciplinárny súd len vtedy, ak by táto nezákonnosť bola založená na takej skutočnosti, ktorá vyšla najavo až po inštančnom rozhodovaní, resp. ústavnom prieskume a súčasne by bola pre posúdenie veci rozhodná. Ak sa však nejedná o takýto prípad, je disciplinárny súd viazaný záverom vyplývajúcim z inštančného súdneho rozhodnutia alebo rozhodnutia ústavného súdu o tom, že zákon nebol porušený.

16. To znamená, že pokiaľ krajský súd v rozsudku sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 výslovne a jednoznačne skonštatoval, že okresný súd (disciplinárne obvinený sudca) rešpektoval právny názor súdov vyššej inštanície, bol disciplinárny súd týmto záverom viazaný.

17. Ak teda odvolací súd uzavrel, že v predmetnej časti rozhodol disciplinárne obvinený sudca zákonne, domnievam sa, že nie je súčasne možné zo strany disciplinárneho senátu dospieť k záveru, že sa dopustil disciplinárneho previnenia porušením povinností sudcu daných § 30 ods. 4 zákona č. 385/2000 Z. z.

18. Účelom zavedenia viazanosti predbežnou otázkou je zamedzenie stavu právnej neistoty, keď by sa určitá otázka relevantná pre rozhodnutie vo veci, rozdielne posudzovala vo viacerých (odlišných) konaniach.

19. Z hľadiska právnej istoty vzťahujúcej sa tak na strany (účastníkov) konania v nadväznosti na rozhodovanie o ich právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach ako i sudcov vo vzťahu k posudzovaniu ich disciplinárnej zodpovednosti je neudržateľným stav, ak by posúdenie určitej právnej

otázky bolo v inštančnom postupe vyhodnotené ako zákonné a súčasne v disciplinárnom konaní ako nezákonné.

20. Na opísanom závere nič nemení ani dôvetok v § 32 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku, podľa ktorého viazanosť predbežnou otázkou nedopadá na posúdenie viny disciplinárne obvineného. Uvedené je len rešpektovaním suverenity disciplinárneho senátu, ktorý jediný je oprávnený rozhodovať o vine a nevine v disciplinárnom konaní. Pokiaľ je ale rozhodovanie o vine či nevine neoddeliteľné spojené s rozhodnutím o určitej skutočnosti v inom konaní, nemôže disciplinárny senát takéto rozhodnutie ignorovať. Analogicky za obdobnej právnej úpravy (§ 7 ods. 1 Trestného poriadku) je tomu aj v trestnom konaní, keď napr. orgán činný v trestnom konaní alebo (trestný) súd sú pri vyvodzovaní trestnej zodpovednosti za trestný čin zanedbania povinnej výživy viazaní rozhodnutím (civilného) súdu o tom, či a v akom rozsahu sa má plniť vyživovacia povinnosť.

21. V tejto súvislosti možno poukázať aj na totožné závery vyplývajúce z rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Českej republiky č. k. 11 Kss 1/2015-85 z 25.6.2015, ktoré súd sformuloval do nasledujúcej právnej vety „jestliže byla stížností pro porušení zákona spojována nezákonnost rozhodnutí vydaného v trestní věci s hrubými deficity dokazování před soudem nižšího stupně, přičemž stejné deficity téhož řízení jsou soudci vytýkány současně jako kárné provinění, je pro výsledek kárného řízení podstatné, jak se k těmto tvrzeným nedostatkům vyjádřil Nejvyšší soud. Pokud Nejvyšší soud stížnost pro porušení zákona zamítl proto, že ony vytýkané nedostatky v provedeném dokazování nenalezl, pak tento závěr kasačního soudu představuje pro kárný senát rozhodnutí o předběžné otázce, jímž je kárný senát vázán (§ 25 zákona č. 7/2002 Sb., o řízení ve věcech soudců, státních zástupců a soudních exekutorů ve spojení s § 9 odst. 1 trestního řádu).“

22. Zároveň pokiaľ by sa (čo i len teoreticky) pripustil záver, že by disciplinárny senát nebol viazaný rozsudkom krajského súdu sp. zn. 5Co/173/2021 z 7.10.2022 v rámci predbežnej otázky, musel by toto rozhodnutie zohľadniť aspoň pri vyhodnocovaní formy zavinenia u disciplinárne obvineného sudcu. Keďže odvolací súd nezistil nerešpektovanie záväzného právneho názoru súdov vyššej inštancie zo strany okresného súdu, nebolo by podľa nášho názoru možné skonštatovať, že disciplinárne obvinený sudca konal úmyselne, resp. v rámci vedomej nedbanlivosti. S odkazom na znenie § 115a zákona č. 385/2000 Z. z., ale pre vyvodenie disciplinárnej zodpovednosti u sudcu zavinenie z nevedomej nedbanlivosti nepostačuje.

2. Povaha vytýkanej nezákonnosti

23. Napriek deklarovanej prioritě zohľadňovania rozhodnutia o predbežnej otázke, je namieste vysporiadať sa aj s povahou vytýkanej nezákonnosti rozhodnutia disciplinárne obvineného sudcu a to v dvoch aspektoch týkajúcich sa:

- vymedzenia skutku disciplinárnou navrhovateľkou v disciplinárnom návrhu a
- posúdenia rozhodnutia disciplinárne obvineného sudcu.

2.1. Vymedzenie skutku a jeho právna kvalifikácia

24. Predovšetkým je potrebné upozorniť na to, že disciplinárna navrhovateľka v skutkovej vete disciplinárneho návrhu nevymedzila presný rozsah, v ktorom nemal byť rešpektovaný záväzný právny názor súdov vyššej inštancie. Opis skutku pritom obsahoval formálne náležitosti vyžadované § 19 ods. 2 disciplinárneho súdneho poriadku a preto nebol daný dôvod na postup podľa § 19 ods. 3 daného zákona. Napriek uvedenému sme toho názoru, že ak disciplinárna navrhovateľka priamo v skutkovej vete neuviedla, v čom presne nebol rešpektovaný záväzný právny názor odvolacieho a dovolacieho súdu, v podstate negovala právo disciplinárne obvineného sudcu na riadnu obhajobu, pretože tento nevedel, voči akému konkrétnemu nerešpektovaniu sa má brániť. Z vyjadrení disciplinárne obvineného sudcu v bodoch 17 a 24 namietaného rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 totiž vyplýva jeho domnienka, že svojím rozhodovaním právne záväzné názory odvolacieho a dovolacieho súdu rešpektuje. Uvedený nedostatok disciplinárnej navrhovateľky nemohol byť plne zhojený ani odôvodnením disciplinárneho návrhu, ani prednesmi poverenej zástupkyne disciplinárnej navrhovateľky na ústnom pojednávaní, ktorá nakoniec ani v záverečnej reči žalovaný skutok nespresnila.

25. V krátkosti je potrebné sa zastaviť aj nad kvalifikáciou skutku ako závažného disciplinárneho previnenia podľa § 116 ods. 2 písm. b) a e) zákona č. 385/2000 Z. z. Pokiaľ totiž disciplinárna navrhovateľka ako kvalifikačné momenty uviedla predĺženie konania a výšku škody, jednalo sa o závery čisto hypotetické. Aj keby totiž disciplinárne obvinený sudca rozhodol o zamietnutí žaloby, nebolo by možné vylúčiť podanie odvolania žalobcom, najmä ak v súčasnosti prebieha na základe žalobcom podaného dovolania na najvyššom súde dovolacie konanie. Vo vzťahu k výške spôsobenej škody, ktorú disciplinárna navrhovateľka spojila (atypicky) s predmetom konania, postačí len v krátkosti uviesť, že o nej nebolo právoplatne rozhodnuté a preto k vzniku žiadnej takejto škody nemohlo dôjsť.

2.2. Posúdenie rozhodnutia disciplinárne obvineného sudcu

26. K povahe vytykanej nezákonnosti sa možno vyjadriť aj cez prizmu rozhodovania disciplinárne obvineného sudcu. Predovšetkým je potrebné dať do pozornosti, že právny názor vyjadrený dovolacím súdom a následne aj súdom odvolacím nebol tak „zreteľný“, že by dovoľoval len jeden možný spôsob rozhodnutia. Dovolací súd totiž poukázal na potrebu ďalšieho dokazovania v bode 23 odôvodnenia uznesenia č. k. 6Cdo/184/2018-387 z 28.5.2020, na podklade ktorého mala byť potom zohľadnená priorita vymáhania pohľadávky vyplývajúcej z bezdôvodného obohatenia pred až (v poradí poslednou) zodpovednosťou štátu podľa zákona č. 514/2003 Z. z.. Uvedená potreba doplnenia dokazovania sa potom premietla aj do bodu 14 odôvodnenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Co/156/2020 z 24.8.2020.

27. Disciplinárne obvinený sudca práve na takto doplnené dokazovanie poukázal v bode 17 odôvodnenia rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021, pričom zo zmeňujúceho rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že krajský súd doplnené dokazovanie vyhodnotil inak než súd okresný. Na podklade uvedeného možno skonštatovať, že rozhodnutie disciplinárne obvineného sudcu premietnuté do rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 nie je možné kvalifikovať ako „do neba volajúci exces“, pretože ide v zásade o procesne „bežnú“ vec, ktorá bola následne zhojená v inštančnom rozhodovaní.

3. Konflikt záujmov u disciplinárnej navrhovateľky

28. V rámci disciplinárneho konania je nutné upozorniť aj na zjavný konflikt záujmov u disciplinárnej navrhovateľky - ministerky spravodlivosti. Tá totiž jednak zastupovala žalovaného v súdnom konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a súčasne z dôvodu vyhovenia podanej žalobe zo strany disciplinárne obvineného sudcu podala na neho disciplinárny návrh. Prelínanie sa neúspešného žalovaného s osobou disciplinárneho navrhovateľa jednoznačne zakladá pomer k veci, ktorý by inak viedol k vylúčeniu z dôvodu zjavnej zaujatosti. Na tomto pomere k veci, resp. konflikte záujmov nič nemení skutočnosť, že v konaní týkajúcom sa náhrady škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. bol formálne žalovaným štát, za ktorý v zmysle zákonného zmocnenia konalo ministerstvo spravodlivosti. Podstatným je tu personálny substrát v podobe ministerky spravodlivosti, ktorá súčasne jednak riadi ministerstvo spravodlivosti (§ 4 ods. 1 zákona č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy) a zároveň disponuje disciplinárnou návrhovou legitimáciou, pričom zjavným dôvodom podania disciplinárneho návrhu bol neúspech v súdnom konaní na úrovni okresného súdu.

29. Opísaný konflikt záujmov má potom dvojaký dopad a to na:

- konanie disciplinárne, v ktorom ministerka spravodlivosti vystupuje ako disciplinárna navrhovateľka,
- konanie vo veci samej - konanie o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z..

3.1. Konflikt záujmov v disciplinárnom konaní

30. Vo vzťahu k disciplinárnemu konaniu možno poukázať na to, že disciplinárny súdny poriadok neupravuje disciplinárne konanie komplexne ale len rámcovo. To znamená, že viaceré procesné inštitúty či skutočnosti nie sú v rámci disciplinárneho konania výslovne upravené a preto je v takomto prípade potrebné subsidiárne (§ 4 disciplinárneho súdneho poriadku) prípadne aj analogické (per analogiam legis) aplikovanie ustanovení Trestného poriadku. Jedným z takýchto prípadov je aj zaujatosť, pričom disciplinárny súdny poriadok v § 4 výslovne odkazuje v tomto smere na aplikáciu ustanovení Trestného poriadku o vylúčení súdu a iných osôb. To znamená možnosť posudzovania zaujatosti aj vo vzťahu

k iným osobám než súdu, pričom jednou z takýchto osôb je aj disciplinárny navrhovateľ, ktorého postaveniu analogicky v trestnom konaní zodpovedá prokurátor.

31. Pokiaľ znenie § 31 ods. 1 Trestného poriadku ustanovuje, že dôvodom zaujatosti prokurátora môže byť aj pomer k veci, potom je potrebné uvažovať aj nad analogickým uplatnením následkov takejto zaujatosti k osobe disciplinárneho navrhovateľa. Inak povedané, ak existencia zaujatosti u prokurátora má za následok jeho vylúčenie z úkonov trestného konania, potom logicky existencia zaujatosti u disciplinárneho navrhovateľa by mala mať za následok jeho vylúčenie z úkonov disciplinárneho konania.

32. Zatiaľ čo v trestnom konaní sa o zaujatosti prokurátora rozhoduje v inštančnom postupe orgánov prokuratúry, pri osobách, ktorým svedčí návrhová legitímácia podľa § 15 disciplinárneho súdneho poriadku, tomu tak logicky nemôže byť, keďže tieto osoby stoja na čele príslušného orgánu, resp. štruktúry orgánov. To znamená, že zaujatosť disciplinárneho navrhovateľa by mal skúmať a zohľadňovať v disciplinárnom konaní disciplinárny senát.

33. Vylúčenie z úkonov disciplinárneho konania by malo predstavovať absenciu právomoci úkon vykonať. Inak povedané disciplinárny navrhovateľ, ktorý by bol pre pomer k veci zaujatý, by nemal byť oprávnený podať disciplinárny návrh.

34. Disciplinárny súdny poriadok však otázku zaujatosti disciplinárneho navrhovateľa vôbec nerieši. Samozrejme, že prednosť v riešení tohto problému by mala mať legislatívna zmena de lege ferenda, ale pri jej absencii by bolo namieste uvažovať aj nad postupom spočívajúcim v zastavení disciplinárneho konania, v prípade podania disciplinárneho návrhu takým disciplinárnym navrhovateľom, ktorý sa pre pomer veci (konflikt záujmov) musí javiť ako zaujatý. Nakoniec nebolo by to prvý raz, kedy by judikatúra doplnila dôvody zastavenia disciplinárneho konania nad rámec ich (taxatívneho) výpočtu obsiahnutého v § 26 ods. 1 disciplinárneho súdneho poriadku.

35. So záverom svedčiacim v prospech predmetného zastavenia disciplinárneho konania sa však disciplinárny senát v rozhodovanej veci nestotožnil. Napriek uvedenému považujeme za dôležité, aby tu takáto úvaha zaznela.

3.2. Konflikt záujmov vo veci samej

36. Na tomto mieste je potrebné poukázať aj na dopad podávania disciplinárneho návrhu v rámci prebiehajúceho súdneho konania. Ministerka spravodlivosti totiž podala proti rozsudku Okresného súdu Košice II č. k. 24C/36/2020-515 z 29.6.2021 jednak odvolanie a následne i disciplinárny návrh proti disciplinárne obvinenému sudcovi, ktorý dané rozhodnutie vydal.

37. Disciplinárna navrhovateľka svoje pohnútky vysvetlila na str. 3 disciplinárneho návrhu nasledovne „práve zmienené súdne rozhodnutie sa stalo dôvodom pre uplatnenie môjho oprávnenia disciplinárnej iniciatívy. Jeho realizáciu považujem v tomto smere za mimoriadne potrebnú a aj všeobecne očakávanú, nakoľko výška peňažného plnenia významnou mierou zasahuje do majetkovej sféry štátu. Hoci ministerstvo sa v procese riadneho inštančného postupu proti vydanému rozhodnutiu bránilo podaním odvolania zo dňa 14.7.2021, postup sudcu Q.. T. W. považujem za natoľko závažný excés, ktorý nemôže byť ospravedlnený iba pozitívnym rozhodnutím vo veci samej zo strany nadriadeného súdu.“

38. Takýto postup však mohol u bežného recipienta vyvolať pochybnosti o rovnosti strán v civilnom (sporovom) konaní, pretože sa môže javiť, že jedna strana (štát) disponuje oprávneniami, ktorými druhá strana nedisponuje, pričom tieto môžu aspoň v metaprávnej rovine ovplyvniť rozhodnutie vo veci. Podanie disciplinárneho návrhu proti sudcovi okresného súdu ešte pred rozhodnutím krajského súdu o podanom odvolaní zároveň mohlo budiť zdanie určitej formy nátlaku na krajský súd, ktorý fakticky vo veci rozhodoval pod hrozbou podania disciplinárneho návrhu v prípade, ak by si osvojil závery okresného súdu.

39. Spoločným menovateľom uvedených následkov preto podľa nášho názoru bol zásah do nezávislosti súdnej moci a sudcu.

4. Nezávislosť sudcu

40. Nezávislosť súdnej moci a sudcov je imanentným znakom materiálneho právneho štátu. Podstatou tejto nezávislosti je nemožnosť iných orgánov verejnej moci zasahovať do výkonu moci súdnej spôsobom, ktoré by mohol ovplyvniť výsledok rozhodovacej činnosti súdu alebo sudcu.

41. Nezávislosť súdov a sudcov má ústavné zakotvenie (čl. 141 ods. 1 ústavy) a jej prejavom je okrem iného aj nemožnosť ministerstva spravodlivosti zasahovať v rámci správy súdov do rozhodovacej činnosti (§ 32 ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov).

42. Zásah do nezávislosti súdnej moci a sudcov musí odmietnuť každý súd a to aj súd disciplinárny. Ochrana nezávislosti súdnictva je totiž povinnosťou každého sudcu v zmysle § 30 ods. 2 písm. a) a b) zákona č. 385/2000 Z. z.

43. Snaha ostatných mocí, médií či iných subjektov zasahovať alebo negovať nezávislosť súdnej moci a sudcov je objektívnou skutočnosťou nielen na Slovensku. Nezávislosť súdnej moci a sudcov totiž bráni politikom či iným záujmovým skupinám deformovať právny štát.

44. Podľa nášho názoru latentný charakter zásahu do nezávislosti súdnej moci a sudcov má aj podanie disciplinárneho návrhu zo strany takého disciplinárneho navrhovateľa, ktorý jeho podaním reaguje na neúspech vo vlastnej veci. Pod vlastnou vecou možno pritom považovať nielen rozhodovanie o subjektívnych právach fyzických a právnických osôb ale aj rozhodovanie týkajúce sa orgánov verejnej moci a štátu.

45. Domnievame sa, že disciplinárny súd by mal takýto zásah pomenovať a odmietnuť, pretože ak tak neurobí, nie je vylúčené, že bude ďalší na rade a parafrázujúc slová nemeckého protestantského teológa Martina Niemöllera potom nebude už nikto, kto by mohol protestovať.

46. Netreba totiž opomínať, že prípadné podanie (akéhokoľvek) disciplinárneho návrhu na sudcu disciplinárneho súdu ex lege znamená nemožnosť jeho pôsobenia v disciplinárnych senátoch Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky [§ 7 písm. a), § 8 písm. a) disciplinárneho súdneho poriadku]. Disciplinárny navrhovateľ by si takto mohol fakticky vyberať zloženie disciplinárneho senátu vo veciach majúcich „profilový charakter“ bez toho, aby takýmto oprávnením disponovala protistrana t. j. disciplinárne obvinený.

47. V tejto súvislosti nemožno nespomenúť, že disciplinárna navrhovateľka už v inej veci označila rozhodnutie disciplinárneho senátu, ktorý nevyhovel jej disciplinárnemu návrhu a oslobodil disciplinárne obvineného sudcu, za „svojevoľné a pre svoju nemorálnosť aj mimoriadne škodlivé“. Svojevôľa pri rozhodovaní sudcu je pritom znakom disciplinárneho previnenia.

III.

Záver

48. Na základe vyššie uvedeného preto vyjadrujeme názor, že disciplinárny senát mal rozhodnúť o oslobodení disciplinárne obvineného sudcu zohľadniac pritom všetky vyššie uvedené skutočnosti.

49. Záverom potrebujeme zdôrazniť, že oslobodenie disciplinárne obvineného sudcu nie je prejavom nejakej falošnej sudcovskej solidarity, ale (okrem iného) snahou garantovať všetkým nezávislý súd a sudcu. Každý sa totiž môže súdiť so štátom vrátane uplatňovania si svojho ústavného práva na odškodnenie za nezákonné rozhodovanie štátnych orgánov alebo nezákonný úradný postup (čl. 46 ods. 3 ústavy) a každý má právo na to, aby jeho vec posúdil a rozhodol nezávislý a nestranný súd.

JUDr. Marián Fečík

JUDr. Jitka Johana Hasíková

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok n i e j e prípustný.